

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyně JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové, Ph.D., ve věci

žalobce: **XX**
zastoupený advokátkou Mgr. Nad'ou Koželuhovou,
se sídlem Hostovická 71, 400 01 Ústí nad Labem

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,**
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 5. 2022 čj. X,

takto:

- I. Žalobci se přiznává osvobození od soudních poplatků z podané žaloby.
- II. Žaloba se zamítá.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. O odměně ustanovené zástupkyni žalobce bude rozhodnuto samostatným rozhodnutím.

Odůvodnění

[1] Žalobce napadl shora uvedené správní rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a bylo potvrzeno rozhodnutí Pražské správy sociálního zabezpečení (dále

také jen „PSSZ“) ze dne 17. 2. 2022, čj. X. Ve správním řízení byla žalobci pravomocně zamítnuta jeho žádost ze dne 19. 1. 2022 o vrácení přeplatku na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti za rok 2003 ve výši xxx Kč.

[2] Žalobce proti rozhodnutí podal nejprve žalobu k Okresnímu soudu v Ústí nad Labem, a to v zákonné lhůtě (sp. zn. 11 C 155/2022). Usnesením tohoto soudu ze dne 30. ledna 2023, čj. 11 C 155/2022-29, bylo řízení zastaveno, toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 1. 6. 2023, a to ve spojení s potvrzujícím usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. dubna 2023, čj. 95 Co 59/2023-55. Žalobce byl poučen, že proti napadenému rozhodnutí může podat žalobu ve správním soudnictví ve stanovené lhůtě.

[3] Žalobce tuto žalobu podal Krajskému soudu v Ústí nad Labem dne 19. 6. 2023, který následně vedl řízení pod sp. zn. 42 Ad 30/2023. Žalobci byla následně ustanovena zástupkyně z řad advokátů (usnesení ze dne 11. října 2023, čj. 15 Na 212/2023-41), a věc byla postoupena zdejšímu soudu usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. února 2024, čj. 42 Ad 30/2023-71, toto usnesení nabylo právní moci dne 6. 2. 2024.

[4] Ze shora popsaného průběhu soudního řízení má zdejší soud za to, že mu pravomocně byla postoupena věc, a že žaloba byla podána v zákonné lhůtě, proto zdejší soud žalobu věcně projednal. O žalobě rozhoduje senát krajského soudu, neboť věc se netýká věcí, které taxativně vymezuje zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „s.ř.s.“) ve svém ust. § 31 odst. 2, resp. týká se pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, nikoliv samotného důchodového pojištění.

[5] Žalobce v podané žalobě napadl rozhodnutí v celém rozsahu a domáhal se jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. V žalobě uplatnil tyto žalobní body. Dne 19. 1. 2021 oznámil ukončení výkonu samostatné výdělečné činnosti zpětně kde dni 31. 12. 2003, na základě tohoto oznámení PSSZ rozhodnutím ze dne 24. 2. 2021 rozhodla o obnově řízení ve věci platebního výměru ze dne 23. 6. 2004 a ze dne 10. 10. 2005. Na základě těchto obnov řízení bylo žalobci vyměřeno penále z doplatku na pojistném xxxxx. Částky byly uhrazeny složenkou. Dne 10. 3. 2021 podal žalobce námitku promlčení, následně bylo dne 16. 8. 2021 PSSZ rozhodnuto tak, že se námitce promlčení vyhovuje, a že se platební výměr ze dne 23. 6. 2004 ruší. Podle názoru žalobce se právo vymáhat pojistné promlčuje za 10 let od právní moci platebního výměru podle ust. § 18 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „zákon o pojistném“). Proto se domníval, že právo vymáhat platby z platebního výměru ze dne 23. 6. 2004 a z 10. 10. 2005 muselo být promlčeno, ale jeho úhrada již proběhla, a proto žalobce neměl u PSSZ žádný dluh a nebylo mu vyměřena žádná povinnost platby. Následně dne 29. 11. 2021 ČSSZ vydala rozhodnutí, že se žalobci od 13. 1. 2021 přiznává starobní důchod, proto mu vznikl doplatek za období od 13. 1. 2021 do 5. 12. 2021 ve výši xxxx Kč, a dále téhož dne bylo vydáno rozhodnutí, který se část doplatku ve výši xxx Kč použije na úhradu splatného dluhu na pojistném nebo penále, což žalobce považuje za nesprávné. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce stížnost a námitky, na základě těchto procesních úkonů byla žalobci vrácena částka xxxxx, započteno, resp. nově strženo bylo xxxx Kč. Žalobce do

dne podání žaloby netuší, na jaké platby, dluh či penále byla částka xxxx, použita. V odůvodnění rozhodnutí ze dne 29. 11. 2021 je uvedeno, že část doplatku důchodu ve výši xxxx byla použita na úhradu splatného závazku OSVČ a část doplatku důchodu ve výši xxxx na provedení exekuční srážky. Není však uvedeno, za jaké období, z čeho závazek vznikl, kdo je oprávněný, čeho se platba týká, není uvedeno, o jakou srážku se jedná, pro koho a za jaké období.

[6] Proto žalobce adresoval PSSZ svou žádost ze dne 19. 1. 2022 na vrácení přeplatku, odůvodnění zamítnutí této žádosti považoval za nedostatečné, proto proti němu podal odvolání, které bylo zamítnuto rozhodnutím napadeným touto žalobou. Namítal v odvolání, že byl účasten důchodového pojištění podle ust. § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), nebyl účasten podle ust. § 6 tohoto zákona. Odůvodnění napadeného rozhodnutí cituje ustanovení zákona a chytá se prohlášení žalobce, že chce poplatek ve výši 8 613 Kč vrátit v souladu s ust. § 16 odst. 3 zákona o pojistném, na několika stránkách opakuje, že žalobce není a nebyl účasten důchodového pojištění dobrovolně. Následně uvádí, že podal námitku promlčení, a ne k jiným platbám, kterým bylo dlužné penále z doplatku na pojistném za rok xxxxxx). Odůvodnění uvádí, že žalobce měl na tyto dluhy použít námitku promlčení ve smyslu ust. § 610 občanského zákoníku, a tyto dluhy byly promlčeny.

[7] Žalobce uvádí, že tyto dluhy jsou v částce xxxx. Veškeré tyto dluhy byly uhrazeny na základě rozhodnutí ČSSZ ze dne 29. 11. 2021, kterým byla žalobci odebrána částka doplatku důchodu ve výši 31 2020 Kč, následně mu byla totiž vrácena částka xxxx. Započteno, resp. strženo, zůstalo oněch xxx, tím musely být logicky uhrazeny výše uvedené dluhy dne 30. 11. 2021. Dluhy byly z let 1997 a následujících, byly promlčené a částka xxx mu neměla být stržena, jelikož právo k vymáhání těchto částek propadlo, stejný osud měla i částka xxxx, kterou požadoval zpět. Zákon o důchodovém pojištění a zákon o pojistném používají pojem promlčení, ale o promlčení v soukromoprávním smyslu se v předpise veřejného práva může jednat pouze tehdy, pokud takový předpis výslovně stanoví, že správní orgán přihlíží k promlčení jen k námitce účastníka řízení. Pokud takové ustanovení neobsahuje, je výrazem promlčení fakticky myšlena prekluze, k níž správní orgán přihlíží z úřední povinnosti. Žalobce má tak za to, že PSSZ si neoprávněně ponechala částky xxxxx, když u první částky mu ji nevrátila, i přesto, že platební výměr, na základě kterého žalobce částku uhradil, byl zrušen, a druhá částka mu byla stržena z doplatku důchodu, který mu náležel. Upozorňuje na ust. § 17 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb., kdy PSSZ měla přeplatek vrátit do jednoho měsíce, a měla by tak hradit úrok.

[8] Žalovaná s podanou žalobou nesouhlasila, navrhovala ji zamítnout, přičemž obsahově uváděla tutéž argumentaci jako v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žalobce dne 19. 1. 2021 změnil zpětně svoji registraci OSVČ, když oznámil ukončení výkonu výdělečné činnosti k 31. 12. 2003, zahájení samostatné výdělečné činnosti ke dni 11. 5. 2004 a ukončení výkonu samostatné výdělečné činnosti k 7. 9. 2014, čímž došlo ke změně penalizačního období (penále z doplatku na pojistné za rok 2003 a penále ze záloh na pojistné roku 2004), proto došlo k obnově řízení a penále bylo vyčísleno. Dne 10. 3. 2021 podal žalobce námitku promlčení, následně bylo dne 16. 8. 2021 PSSZ rozhodnuto tak, že námitce promlčení bylo vyhověno, a že platební výměr ze dne 23. 6. 2004 a č. 1415/2005 se

ruší. Po zrušení těchto platebních výměrů měl žalobce ke dni 19. 2. 2021 dluh celkem xxxx, tuto částku PSSZ vyplnila do oznámení o dlužném závazku a předala ČSSZ v souvislosti s žádostí žalobce o důchod. Ohledně částky xxxx uvádí, že ta byla použita na úhradu penále z doplatku na pojistném za rok 2007 ve výši xxxx, penále z doplatku na pojistném za rok 2008 ve xxxxx, penále z doplatku na pojistném za rok 2009 ve výši xxxx, penále z doplatku na pojistném za rok 2010 ve výši xxx, penále z doplatku na pojistném za rok 2011 ve výši xxx a penále z doplatku na pojistném za rok 2012 ve xxx Kč.

[9] Žalovaná dále uvedla, že žalobce má za to, že PSSZ si neoprávněně ponechala částky xxxx Kč, k čemuž uvádí, že námitka promlčení byla dne 10. 3. 2021 podána pouze na pohledávky vyčíslené a předepsané k úhradě platebními výměry č. 267/2004 ze dne 23. 6. 2004 a č. 1415/2005 ze dne 10. 10. 2005, které po přepočtu v souvislosti se zpětnou změnou registrace činila celkem xxxx, tato část byla žalobci zaslána dne 7. 12. 2021. Ohledně částky xxxx odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí a doplňuje, že doplatek pojistného za rok 2003 byl uhrazen žalobcem platbou ze dne 19. 11. 2020, doba pojištění 365 dní a vyměřovací základ z roku 2003 ve výši xxxx byly zohledněny při výpočtu důchodu žalobce.

[10] V odůvodnění napadeného rozhodnutí je k částce xxxx uvedeno, že ust. § 16 odst. 3 zákona o pojistném se toto ustanovení týká pouze osob, které jsou účastny dobrovolného důchodového pojištění. Osoby samostatně výdělečně činné, což byl i žalobce, jsou pojištěny podle ust. § 5 odst. 1 písm. e) zákona o důchodovém pojištění, a ust. § 16 zákona o pojistném se na ně nevztahuje.

[11] Z obsahu správního spisu se podává, že žalobce požádal žádostí doručenou PSSZ dne 19. 1. 2022 o přeplatek na pojistném ve výši xxxx z důvodu, že podle ust. § 16 odst. 3 zákona o pojistném se považuje za přeplatek.

[12] Rozhodnutím PSSZ ze dne 16. srpna 2021, čj. 42013/1544070/21/013/203/Mor, bylo vyhověno námitce promlčení žalobce ve věci penále z doplatku na pojistném za roky 2000, 2001, 2002, 2003 a penále ze záloh na pojistné za rok 2003 v celkové výši xxxx. Námitka byla podána v odvolání žalobce proti platebnímu výměru č. 267/2004 ze dne 23. 6. 2004.

[13] Rozhodnutím PSSZ ze dne 16. srpna 2021, čj. 42013/1544091/21/013/203/Mor, bylo vyhověno námitce promlčení žalobce ve věci penále z doplatku na pojistném za rok 2003 a penále ze záloh na pojistné za rok 2004 v celkové výši xxxxxč, zároveň byl zrušen platební výměr č. 1415/2005 ze dne 10. 10. 2005. Rozhodnutí bylo vydáno v rámci vypořádání námítky promlčení, kterou žalobce podal ve věci rozhodnutí o obnově řízení ve věci tohoto platebního výměru.

[14] Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházející přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (ust. § 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s.ř.s.“), a o důvodnosti podané žaloby uvážil takto.

[15] Před samotným posouzením důvodnosti podané žaloby soud uvádí, že Krajský soud v Ústí nad Labem ustanovil žalobci usnesením zástupkyni, ale nerozhodl o jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků. Proto soud o této žádosti žalobce rozhodl tímto rozsudkem, a osvobození mu přiznal, neboť žalobce osvědčil, že jeho osobní a majetkové poměry takové osvobození odůvodňují.

[16] Při posouzení důvodnosti žaloby soud uvádí, že bylo napadeno rozhodnutí o žádosti žalobce o vrácení přeplatku na pojistném ve výši xxxx ze dne 19. 1. 2022 z důvodu podle ust. § 16 odst. 3 zákona o pojistném. Tomuto závěru svědčí i návrh výroku rozsudku, v této lhůtě (po doručení napadeného rozhodnutí) byla původně žaloba Krajskému soudu v Ústí nad Labem podána.

[17] Žaloba není v této části důvodná. Jak již bylo uvedeno ve správním řízení, v rozhodné době žalobce nebyl osobou účastnou dobrovolného důchodového pojištění. Z tohoto důvodu výslovně žalobce o vyplacení tohoto tvrzeného nároku žádal, tak jej skutkově vymezil a výslovně se dovolával příslušného ustanovení právního předpisu (ust. § 16 odst. 3 zákona o pojistném). V žalobě neuvádí nic, co by tento závěr zpochybňovalo, z popsané historie placení pojistného v podané žalobě a v odůvodnění rozhodnutí ani nic takového není patrné. Je tak nutné uzavřít tuto část žaloby tak, že žalobce nesplňoval zákonné podmínky pro naplnění dispozice právní normy.

[18] Toto řízení je řízením o žádosti, je tak nutné respektovat vymezení věci, jak je žalobce v žádosti provedl. To zohledněno bylo, proto pokud bylo o takovém uplatněném nároku rozhodnuto, nejedná se o žádný nezákonný postup. V tomto směru pak není důvodnou ani námitka, že by nebyly posouzeny všechny okolnosti jiných tvrzených nároků žalobce, neboť nic takového v tomto řízení nebylo předmětnou věcí. Jiné skutečnosti byly posouzeny v souvislosti s tím, zda u žalobce neexistuje vratitelný přeplatek, což je obsahem další části odůvodnění.

[19] V původně podané žalobě žalobce dále napadal vyplacení pojistného ve výši 14 482 Kč, jehož se domáhal (resp. spíše tvrdil, že mu mělo být vyplaceno). Z obsahu ani původně podané žaloby není patrné, že by se žalobce ve lhůtě, která by přicházela v úvahu k podání žaloby (tedy ve lhůtě dvou měsíců od doručení správního rozhodnutí) tohoto nároku v nějakém řízení domáhal, a že by o něm bylo rozhodnuto (poslední pravomocná rozhodnutí jsou výše uvedená rozhodnutí ze dne 16. 8. 2021). Žaloba byla původně Okresnímu soudu v Ústí nad Labem podána dne 29. 6. 2022, tedy zcela zjevně po uplynutí zákonné lhůty podle ust. § 72 odst. 1 s.ř.s. Jediné další datum je den 8. 12. 2021, kdy byla podle tvrzení žalobce vrácena částka xxxx v souvislosti s jeho posouzením žádosti o důchod. Žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí a ve svém vyjádření k žalobě uvádí, že se jedná o částku, která zbyla po zohlednění uplatněné námítky promlčení žalobce. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobce uplatnil dvě námítky promlčení, a to v rámci příslušných řízení o pojistném a penále k pojistnému, které byly uznány za dobu a v rámci těchto rozhodných dob (shora zmíněná rozhodnutí ze dne 16. 8. 2021). Proti těmto rozhodnutím žádná žaloba podána nebyla. Nicméně nad rámec shora uvedeného soud souhlasí s tím, že žalobce námítku promlčení uplatnil u těchto konkrétních částek, přičemž mu bylo vyhověno. K žádnému nezákonnému postupu tak podle názoru soudu ani v této části nedošlo. Tyto konkrétní námítky promlčení, uplatněné

v konkrétních řízeních u konkrétně časově vymezených nároků, pak nemohou být považovány za námitky promlčení u jiných částek, neboť z jejich obsahu nic takového neplyne. Námitka promlčení vždy musí být skutkově charakterizována tak, aby z ní bylo patrné, promlčení kterého konkrétního nároku se účastník právního vztahu domáhá. Tímto způsobem bylo v případě žalobce postupováno a takto bylo toto právo žalobce posouzeno.

[20] Pokud žalobce v žalobě uvádí, že nesouhlasí s pojetím promlčení jako soukromoprávního institutu v zákoně o důchodovém pojištění a zákonu o pojistném, a že by promlčení v těchto právních vztazích mělo být posuzováno jako prekluze, bez vazby na konkrétní námitku promlčení, pak s tím nemůže soud souhlasit. Promlčení pojistného je výslovně koncipováno jako promlčení, nikoliv prekluze. Pokud správa sociálního zabezpečení žádnou výši přeplatku nezjistila (jak bylo popsáno v předchozí části odůvodnění při hodnocení jednotlivých předepsaných a uhrazených plateb pojistného a penále), mohl se jej žalobce domáhat žádostí, k čemuž z obsahu správního spisu zjevně nedošlo. Za této procesní situace tak nemohlo dojít k žádnému nezákonnému postupu, když podání žádosti není ani tvrzeno. K obdobnému závěru dospěla i judikatura či komentářová literatura (srov. např. *„Rozlišení toho, kdy jde o promlčení a kdy už o prekluzi, přitom nemusí být vždy snadné. V obecné rovině se však uznává, že prekluze by měla být v právní normě bezpochybně vyjádřena – buď samotným označením „prekluze“, formulací o „zániku“ práva, nebo alespoň vyjádřením nemožnosti přiznat po určité době právo veřejnou mocí, a to en bloc, tj. bez nutnosti námitky účastníků řízení, resp. procesních stran. To v zásadě potvrzuje i judikatura ÚS, která zdůrazňuje „nutnost zužujícího výkladu a aplikace institutu prekluze, který s ohledem na závažnost svých důsledků klade vysoké nároky na jasnost a srozumitelnost právní úpravy, z níž má vyplývat zánik nároku, jenž řádně vznikl“.* GRYGAR, Tomáš. 2.1 Promlčení, nebo prekluze?. In: GRYGAR, Tomáš. Zánik odpovědnosti za přešůpek. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 49.)

[21] Pro úplnost soud uvádí, že požadavek na zaplacení tvrzeného úroku, který uplatňoval žalobce v původně podané žalobě, se vymyká pravomoci soudu v tomto soudním řízení, neboť v soudním řízení správním soud nerozhoduje přímo o majetkových nárocích účastníků řízení, ale přezkoumává rozhodnutí veřejné správy a rozhoduje v dalších souvisejících věcech.

[22] V dané věci tak soud uzavírá, že podanou žalobu nepovažuje za důvodnou a proto ji zamítl (ust. § 78 odst. 7 s.ř.s.).

[23] Ve věci soud rozhodl rozsudkem bez nařízení jednání, neboť účastníci proti takovému postupu neměli ve stanovené lhůtě námitek a jednání k projednání žaloby nebylo nutné, když soud neprováděl další dokazování (ust. § 51 odst. 1 s.ř.s.).

[24] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Vzhledem k tomu, že žalovanému státu – vykonavateli veřejné správy - tyto nevznikly nad míru obvyklou jeho běžné činnosti, soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku. O odměně ustanovené zástupkyni bude rozhodnuto samostatným rozhodnutím.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou (2) týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Podle ust. § 104 odst. 3 písm. a) s.ř.s. v případě, kdy městský soud rozhodoval po zrušení rozhodnutí Nejvyšším správním soudem, je kasační stížnost nepřipustná, mimo situaci, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 19. dubna 2024

JUDr. Ladislav Hejtmánek, v.r.
předseda senátu